

Gegevens vermogende families op straat

Door onze redactie - 11 december 2019

Sommige vermogende families slapen slecht. Zijn hun kinderen veilig nu hun vermogen wordt opgenomen in een openbaar register? Gevreesd wordt voor een koppeling van online gegevens en hacken van het register.

Een menukaart voor criminelen, in plaats van een register voor toezichthouders. Zo noemt een advocaat uit de VS het openbare UBO-register dat per 10 januari wordt ingevoerd, zegt Jan Willem Schenk van HVK Stevens. De notaris van het advieskantoor wordt gezien als een van de experts als het gaat om dit register waarin 'Ultimate Beneficial Owners' van juridische entiteiten hun gegevens verplicht moeten gaan opnemen. Sinds 2015 geeft hij cursussen over het onderwerp.

'Het grootste probleem van dit register is de inbreuk op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van vermogende families', vat Schenk samen. 'Heiligen de middelen het doel? Daar heb ik grote twijfels over.'

Het UBO-register is onderdeel van de 4e anti-witwasrichtlijn van de Europese Unie. Doel is om boven tafel te krijgen wat de hoeveelheid vermogen is van ondernemingen, stichtingen en verenigingen, wie daartoe zijn gerechtigd en wie daar zeggenschap over hebben. Oorspronkelijk zou dat een register voor alleen toezichthouders worden, maar inmiddels ligt een openbaar register op de plank.

Persoonlijke dreiging

Linksom of rechtsom zullen medio 2021 volgens het RSM-Nyenrode Instituut de gegevens van 270.000 Nederlandse familiebedrijven vindbaar zijn, via slechts een kleine horde. Enkel bij hoge uitzondering worden gegevens afgeschermd, bijvoorbeeld als een familie politiebescherming krijgt. Ruim 70 procent van de families vreest dan ook dat het register een inbreuk op hun privacy betekent. Bijna 42 procent maakt zich volgens het RSM-Nyenrode Instituut zorgen om de veiligheid van zichzelf en familie.

Michiel Dill en Philip Pennings van Clavis herkennen die zorgen. Hun klanten hebben niks te verbergen voor de fiscus, maar wél iets te beschermen voor de buitenwereld, verduidelijken ze. Dill heeft een situatie van rechtstreekse persoonlijke dreiging meegemaakt en met regelmaat vertellen relaties hem dat hun kind op het schoolplein wordt aangesproken op hun vermogende status. 'Dan is het een heel legitiem belang dat je iets te beschermen hebt', aldus de oprichter van het Bossche Family Office.

Strijden tegen de regelgeving heeft wat Dill betreft weinig zin. 'Het is een fait accompli. Het is er, en daar zijn we pragmatisch in. Ik vind het goed dat er regels zijn waarmee terrorismefinanciering en zwart geld worden uitgebannen. Maar ook de mensen die zich niet bezighouden met belastingontduiking of -ontwijking worden in hun persoonlijke levenssfeer geraakt door die roep om meer transparantie. Hetzelfde geldt voor bijvoorbeeld goed-doelinstellingen. Dat is een vervelend neveneffect.'

Hoofddoel register?

Schenk vraagt zich daarnaast af of het hoofddoel van het register - criminelen pakken die zich schuldig maken aan witwassen, terrorismefinanciering of belastingontduiking - bereikt wordt. 'De politiek lijkt te denken dat als de gegevens achter vermogende bedrijven en families maar openbaar zijn, niet alleen instanties, maar alle burgers gaan meehelpen om witwasproblemen en terrorismefinanciering boven water te krijgen. Iedere EU-burger is daarmee opsporingsambtenaar geworden. Aan de persoonlijke levenssfeer en privacy wordt hiermee afbreuk gedaan.'

Buiten kijf staat dat vermogenden die hun gegevens willen beschermen, nu in actie moeten komen. Daarbij draait het volgens Schenk en Dill vooral om de scheiding van de 'wie' en de 'wat'. Dill: 'Wij kunnen niet uit de boeken houden wie de UBO is. Maar je kunt de governance-entiteit wel loskoppelen van de entiteit waarin het vermogen zit. Van de governance-entiteit kun je vervolgens publiceren wie erachter zit - want daarin zit geen geld. En van de vermogens-entiteit maak je een personenvennootschap, die wel belastingaangifte moet doen, maar geen balans hoeft neer te leggen bij de KvK.'

Clavis noemt deze aanpak een 'golfbreker', en heeft zo nog wat 'huis-tuin-en-keuken-oplossingen' opgesteld. Pennings, verantwoordelijk voor vermogensstructurering, somt een lijst van 12 mogelijke oplossingen op. Het gaat onder meer om de horizontale splitsing van vermogen, maar ook de benoeming van meerdere aandeelhouders en het niet-herleidbaar maken van directies.

Cruciaal voor de variant die het kantoor toepast, is het beschermingsniveau dat een familie kiest. Dill: 'We hebben klanten die het niet veel boeit dat er iets over hen te vinden is, we hebben klanten die het ongelóóflijk belangrijk vinden. Wij schrijven daar geen norm voor. Voor ons geldt wel altijd: een klant moet juist in het register staan, op de juiste manier belastingaangifte doen en voldoen aan de eisen.'

UBO versus AVG

De families die klant zijn bij Clavis, zijn voorbereid op het UBO-register. Voor de invuloefening is tijd genoeg, aangezien entiteiten die op 10 januari staan ingeschreven, een aanleverperiode van anderhalf jaar krijgen.

Schenk vindt het sowieso vroeg voor grote stappen, omdat de technische contouren onvoldoende uitgekristalliseerd zijn. 'Het enige wat zeker is, is dat er een register komt. Maar hoe verhoudt privacywet AVG zich tot het UBO-register? En hoe zit het met bv's die zich ná 10 januari inschrijven? Krijgen die slechts de wettelijke acht dagen? Zelfs het begrip UBO ligt niet volledig vast.'

lets waar families zich sowieso niet op kunnen voorbereiden, is de koppelingen die online databanken gaan maken op basis van de extra informatiebron. Dill: 'In het register zelf kun je niet zoeken op UBO, dus een naam intypen om vervolgens alle entiteiten te zien die aan die naam zijn gekoppeld. Mogen zoekmachines gegevens aan elkaar koppelen, zodat dat wél kan? Dat geeft wel een belang om de eerste 17 maanden niks te hoeven doen.'

Schenk wijst erop dat de UBO-registers van verschillende EU-lidstaten in 2021 aan elkaar worden gekoppeld. 'Een ketting is zo sterk als de zwakste schakel. Als je via een ander register gemakkelijk in het Nederlandse register komt, kun je in één keer bij alle gegevens. Laat staan wat er gebeurt als het hele systeem gehackt wordt.'

Dit artikel is afkomstig van de redactie van Fondsnieuws, een journalistiek platform voor professionals werkzaam in de beleggingsindustrie.

www.fondsnieuws.nl